2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

SİİRT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

İŞKUR

2018

SİİRT

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

SİİRT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018

YAZARLAR

Celal DÜNDAR

KOORDİNATÖR:

Celal DÜNDAR

İPA DIŞ SAHA EKİBİ

Diyaettin KALKAN

Şaban ERSAN

Mehmet Şerif ZÜMRÜTKAL

Muhlis BASUTÇU

Vedat AKGÜL

Mehmet GELEN

Celal DÜNDAR

Edip YILDIRIM

Nafih ASLANCI

SUNUŞ

Çağımız dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu ekonomik sorun aynı zamanda sosyal-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Bölgemizin en önemli problemlerinden biride kadın istihdamıdır. Bunun için kadınlarımızın işgücüne katılması için alt yapının oluşturulması, çalışma ortamlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır. İŞKUR, sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Siirt İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Ali Fuat ATİK

Siirt Valisi

ÖNSÖZ

İşgücü piyasası araştırma raporu ile ildeki işgücü hakkında detaylı bilgi almak olanak haline gelmiştir. İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir.

İşgücü piyasası araştırmalarının etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir. Her yıl yapılan ve il için büyük önem arz eden İşgücü Piyasası Analiz raporu sayesinde ilin işgücü yapısı, ihtiyaç duyulan ve/veya temininde güçlük çekilen meslekler ve bu meslekler için gerek duyulan beceriler, yetkinlikler, eğitimler tespit edilmeye çalışılmıştır. İlin gelecek istihdam politikalarında karşılaşılabilecek durumlar ve beklentileri tespit edilmiştir.

Bu noktadan hareketle Siirt ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerine, İş ve Meslek Danışmanlarımız işveren veya işveren temsilcisi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilip bu kapsamda Siirt ilinde 1046 işyeri ile görüşülüp bilgi alınmıştır. Bu bilgiler kapsamında işyerlerinin ihtiyaçları tespit edilmiştir.

Siirt İşgücü Piyasası Analiz Raporu çalışmasının kamu kurum ve özel sektör kuruluşlarına faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ömer ASLAN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
YÖNETİCİ ÖZETİ .....
GİRİŞ ii
BİRİNCİ BÖLÜM iii
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ iii
İŞKUR GÖSTERGELERİ iii
Açık İşler iii
İşe Yerleştirmeler iv
Kayıtlı İşsiz v
Aktif İşgücü Programları vi
İşsizlik Ödeneği x
İKİNCİ BÖLÜM xii
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI xii
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM xii
İşyeri Verileri xiii
Mevcut İstihdam xxiii
AÇIK İŞLER xxv
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER xxxiii
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ xxxvii
SONUÇ xliv

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Mesleklere (2017) iv
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017) v
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) vii
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı viii
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) viii
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı viii
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) ix
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı xiv
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları xxi
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu xxii
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı xxiii
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları xxiv
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler xxv
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı xxvi
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması xxx
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı xxxi
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları xxxi
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması xxxi
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler xxxii
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı xxxiv
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı xxxv
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri xxxvii
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri xxxviii
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi xxxix
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi xxxix
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler xl

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017) iii
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)....iv
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı....v
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017) x
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı xiv
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı xv
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu....xvi
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu xvi
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu....xvii
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı xviii
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu....xix
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%) xx
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)....xx
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları xxi
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri....xxiii
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi....xxvii
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı xxviii
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı xxviii
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi xxix
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı....xxix
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı xxxv
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı....xxxvi
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı....xli
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı xlii
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı xlii

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Siirt İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 190'dır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 15 sektörde tam sayım yapılmıştır. Siirt ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 5 bin 645 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 4 bin 997çalışan erkeklerden, 647 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 98,6'sı , kadınların ise yüzde 1,4'ü İnşaat sektöründe istihdam edilmektedir.

Siirt ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. Siirt ilinde açık iş oranı yüzde 4,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Siirt ili açık iş oranı bakımından 1,7'lik bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,6 ile İmalat sektörüdür. Siirt ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları ve Hizmet meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 1,4'tür. Siirt ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları, Hizmet Ve Satış Elemanları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almaktadır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 60,9 için Eğitim Düzeyi Önemli değil talep edilmektedir. Siirt ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Siirt ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci(Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Pazarlamacı , Garson (Servis Elemanı)meslekleri takip etmektedir.

Siirt ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında ise Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

En fazla net istihdam değişimi 256 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 17,2 ile İnşaat sektöründe beklenmektedir.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Söz konusu sektörde yüzde yüzde 11,1 ile net istihdam değişim oranı ile 50 kişilik bir net istihdam azalışı beklenmektedir

GİRİŞ

Bu çalışma Siirt işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Siirt İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Siirt ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Siirt ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

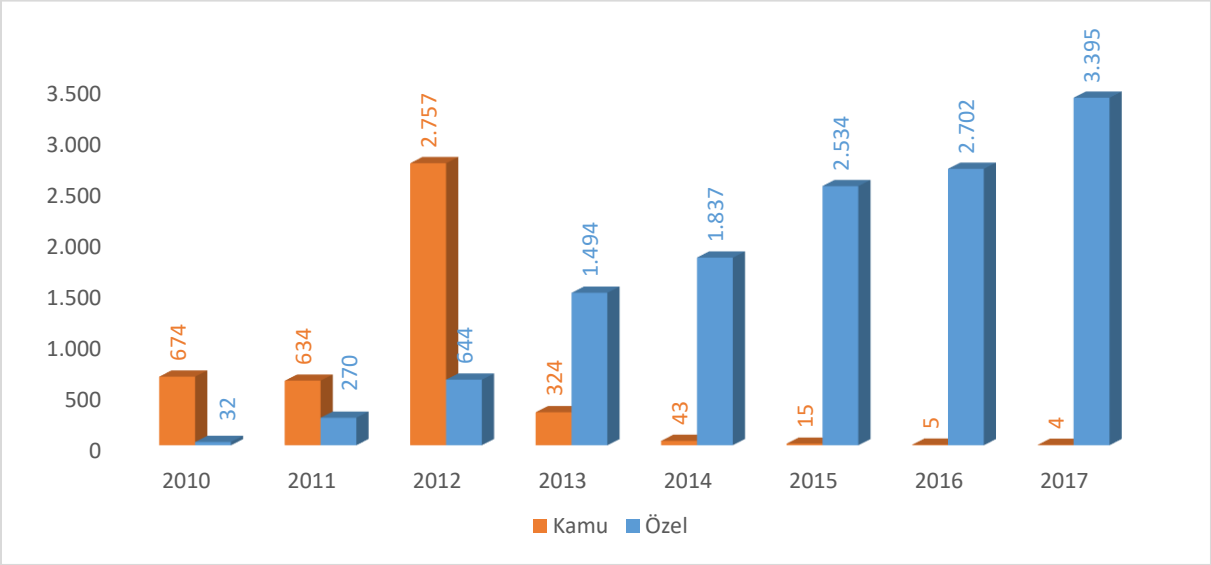

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 706 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 3.399 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2017 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2012 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 276 oranında artmıştır. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 25.6 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2012 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	743
Şoför (Yolcu Taşıma)	618
Beden İşçisi (Temizlik)	253
Garson (Servis Elemanı)	196
Makineci (Dikiş)	176
Güvenlik Görevlisi	142
Kamyon Şoförü	128
Beden İşçisi (İnşaat)	100
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	85
Satış Danışmanı / Uzmanı	73

Kaynak: İŞKUR

Siirt ilinde 2017 yılında 3 bin 399 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada beden işçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 21,9'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Şoför (Yolcu Taşıma) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

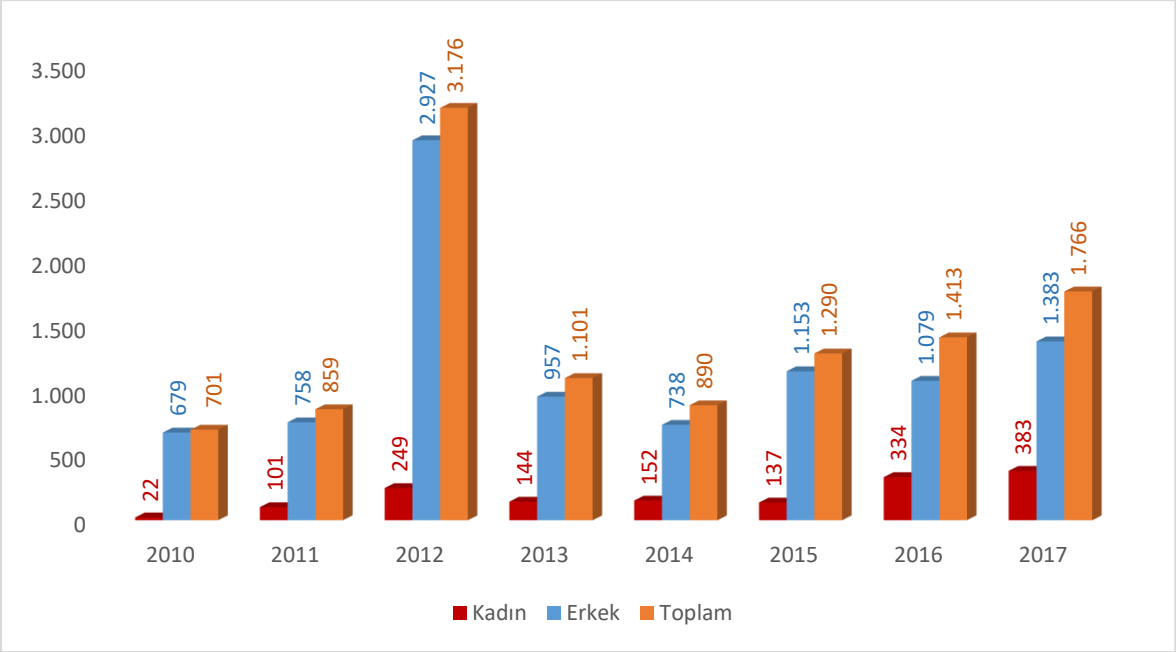

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 701 olan Siirt ilinde işe yerleştirilenlerin 679'u erkeklerden, geri kalan 22 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak bin 766 kişi Siirt İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 38,3'ü kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında, bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirmede fazla bir değişiklik olmazken, toplam işe yerleştirmedeki payı artmıştır.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	351	55	406
Güvenlik Görevlisi	201	22	223
Şoför (Yolcu Taşıma)	99	0	99
Garson (Servis Elemanı)	79	16	95
Satış Danışmanı / Uzmanı	51	23	74
Makineci (Dikiş)	29	40	69
Beden İşçisi (İnşaat)	64	0	64
Beden İşçisi (Temizlik)	45	14	59
Temizlik Görevlisi	17	35	52
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	21	25	46

Kaynak: İŞKUR

Siirt ilinde 406 tane işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 34,2'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi ve Şoför (Yolcu Taşıma) meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca İş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

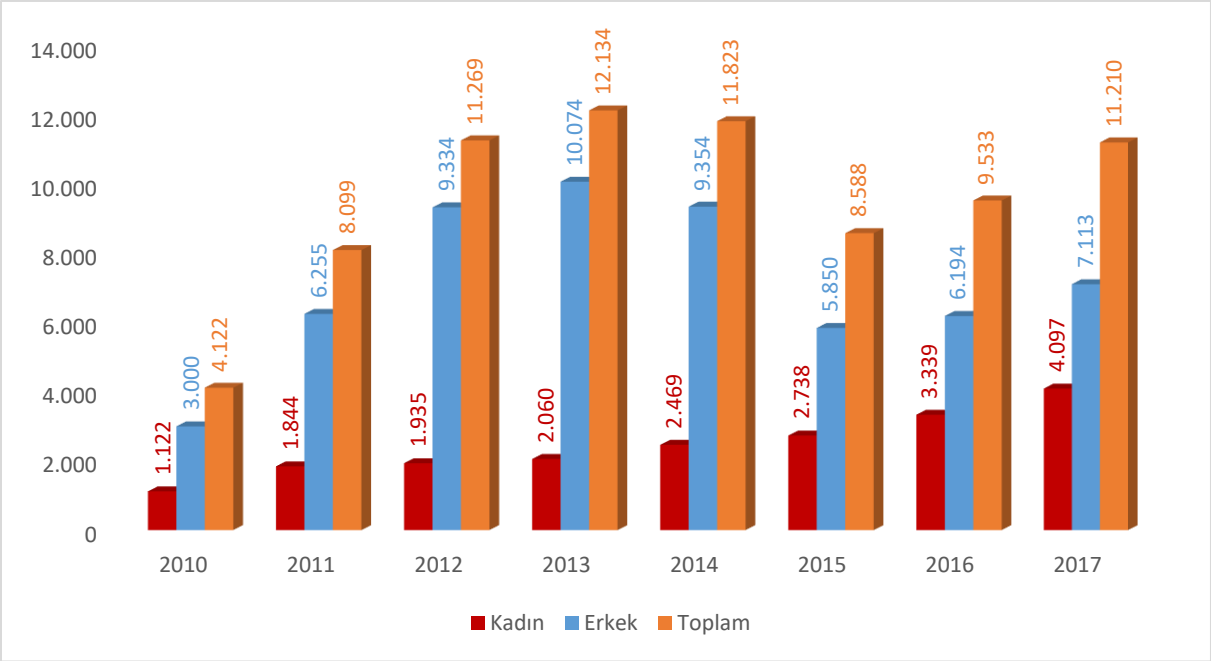

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Siirt ilinde İŞKUR'a kayıtlı 4 bin 122 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 3 bin erkek, 1122 'si ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 11.210 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. 2010 'dan 2017'ye gelindiğinde kayıtlı işsiz sayısında 2,7 kat artma gözlemlenmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Siirt'e bin 122 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 4 bin 97'ye yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Siirt ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Siirt ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 867 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Siirt ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının % 52,3 'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro memuru meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en

çok Beden İşçisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru gibi mesleklerin yanı sıra Satış Danışmanı / Uzmanı, Çocuk Gelişim Elemanı, Sekreter gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	66	568	512	1.080
2011	33	264	315	579
2012	45	315	494	809
2013	8	59	72	131
2014	29	200	334	534
2015	23	142	338	480
2016	19	174	245	419
2017	20	168	384	552

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 20 mesleki eğitim kursuna 552 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 384 ‘ü erkek, 168’i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 30.4 ‘ü kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde erkek oranının daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Ahşap Kalıpçı	Ahşap Kalıpçı	Zirai Sulamacı
Antep Fıstığı Yetiştiricisi	Antep Fıstığı Yetiştiricisi	Sığır Yetiştiricisi
Zirai Sulamacı	Asma Yetiştiricisi	Antep Fıstığı Yetiştiricisi
Asma Yetiştiricisi	Arıcı	Asma Yetiştiricisi
Sığır Yetiştiricisi	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Aşçı Yardımcısı
Süt Sığırı Yetiştiricisi	Kuvvetli Akım Tesisatçısı	Süt Sığırı Yetiştiricisi
Arıcı	Zirai Sulamacı	Yöresel Bez Dokumacısı
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Sıhhi Tesisatçı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)
Aşçı Yardımcısı	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Arıcı
Yöresel Bez Dokumacısı	Yöresel Bez Dokumacısı	

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla ahşap kalıpçı, antep fıstığı yetiştiricisi ve zirai sulamacı mesleklerinde düzenlenen kurslara katılım gösterilmiştir.

Kadınlar en fazla Zirai Sulamacı, Sığır Yetiştiricisi ve Antep Fıstığı Yetiştiricisi mesleklerinde düzenlenen kurslara katılmışlardır. Erkekler ise en fazla Ahşap Kalıpçı, Antep Fıstığı Yetiştiricisi ve Asma Yetiştiricisi mesleklerinde düzenlenen kurslara katılım göstermiştri.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	0	0	0	0
2011	7	0	19	19
2012	91	33	116	149
2013	155	73	160	233
2014	222	110	204	314
2015	344	188	331	519
2016	263	160	296	456
2017	373	250	496	746

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye

ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2016 yılına göre yaklaşık yüzde 50 oranında artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 273 program düzenlenmiş olup toplam 746 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 33.5 'i kadınlardan yüzde 66.4 'ü erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 61 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Satış Elemanı (Perakende)
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Çocuk Gelişim Elemanı
Makineci (Dikiş)	Satış Elemanı (Toptan)	Garson (Servis Elemanı)
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Reyon Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Aşçı Yardımcısı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Sekreter
Reyon Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Satış Elemanı (Toptan)	Aşçı Yardımcısı	Aşçı Yardımcısı
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Sekreter	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	Reyon Görevlisi
Çocuk Gelişim Elemanı	Fide Yetiştiricisi	Hemşire

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Garson (Servis Elemanı), Satış Elemanı (Perakende) ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenen işbaşı eğitim programlarına katılım gösterilmiştir. Kadınlarda en fazla Satış Elemanı (Perakende), Çocuk Gelişim Elemanı ve Garson (Servis Elemanı)mesleğinde; erkeklerde ise en fazla Garson (Servis Elemanı), Satış Elemanı (Perakende) ve Satış Elemanı (Toptan) mesleklerindeki programlara katılım gösterilmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	0	0	0	0
2011	2	11	27	38
2012	3	21	57	78
2013	7	54	126	180
2014	11	45	186	231
2015	17	95	355	450
2016	19	79	432	511
2017	14	89	314	403

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 14 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. Programa 2017 yılında 89'u kadın, 314' ü erkek olmak üzere toplam 403 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

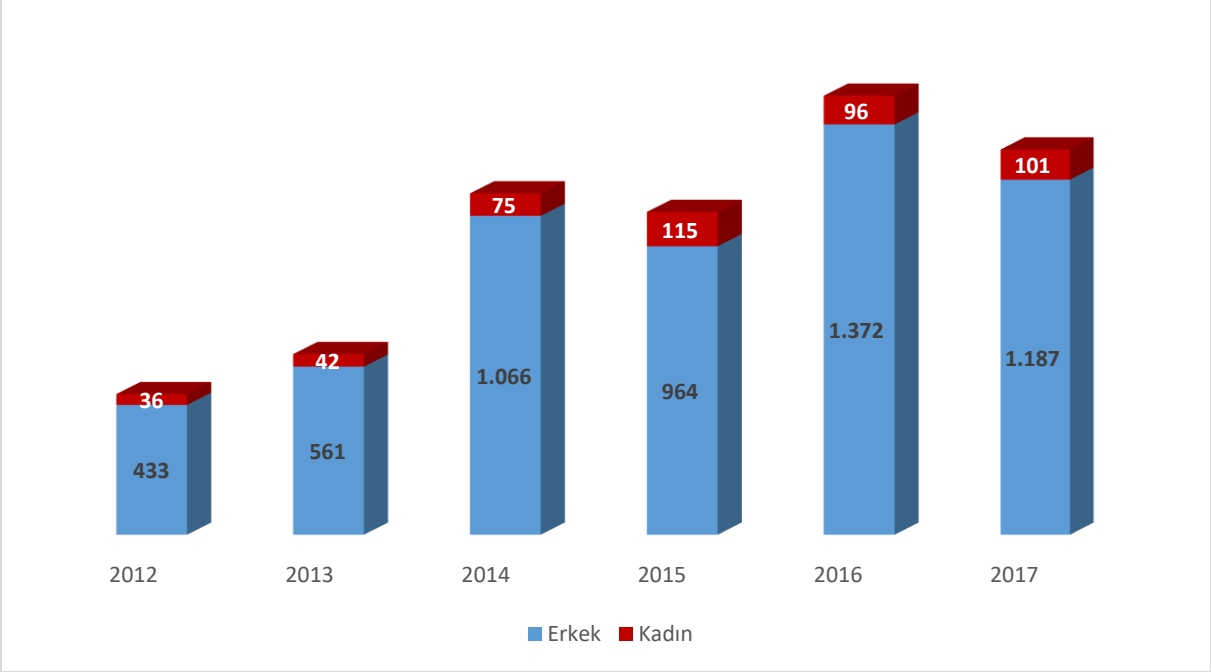

Kaynak: İŞKUR

Siirt ilinde 2017 yılında yüzde 7,8'i kadın olmak üzere bin 288 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 11.5 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar

üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Siirt ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Siirt ilinde 190 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 5 bin 645 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Siirt ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Siirt ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İnşaat	69
Toptan ve perakende ticaret	28
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23
İmalat	15
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14
Ulaştırma ve depolama	12
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
Eğitim	5
Madencilik ve taş ocakçılığı	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Genel Toplam	**190**

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Siirt ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 36,3'ü İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,9'dir. Bu durumda Siirt ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan Perekende ve Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 14,8'i bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının altında bir oran olarak gerçekleşmiştir. En az işyeri ise Diğer hizmet faaliyetleri ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor 1'er tane ile bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Siirt ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

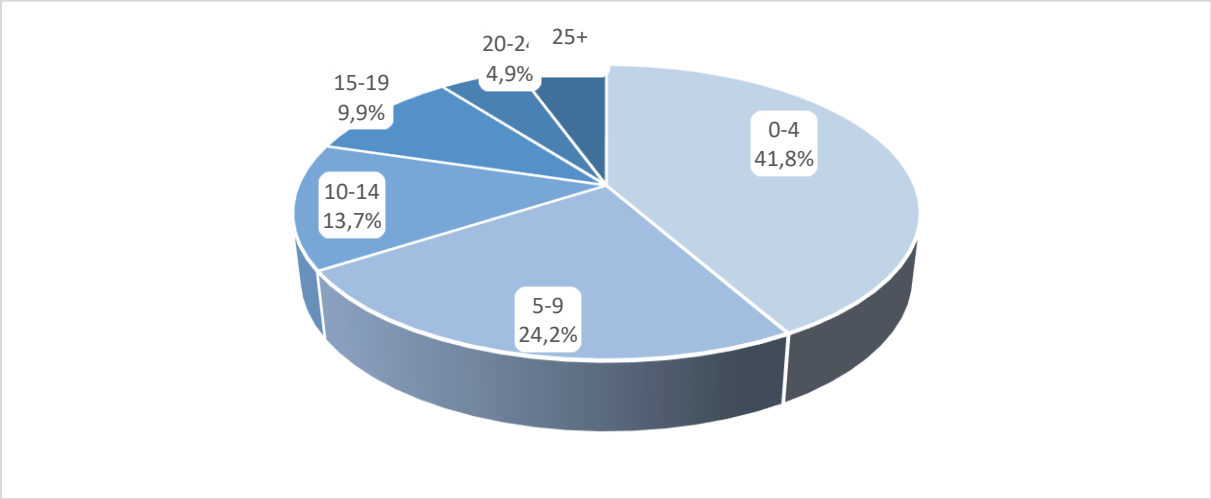

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Siirt ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 41,8'i 0-4 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 5-9 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 24,2'tir. İşyerlerinin yüzde 66 'ı 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 10,4'ü ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Siirt ilinde araştırma kapsamındaki her 3 işyerinden 2 tanesinin kuruluşu 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

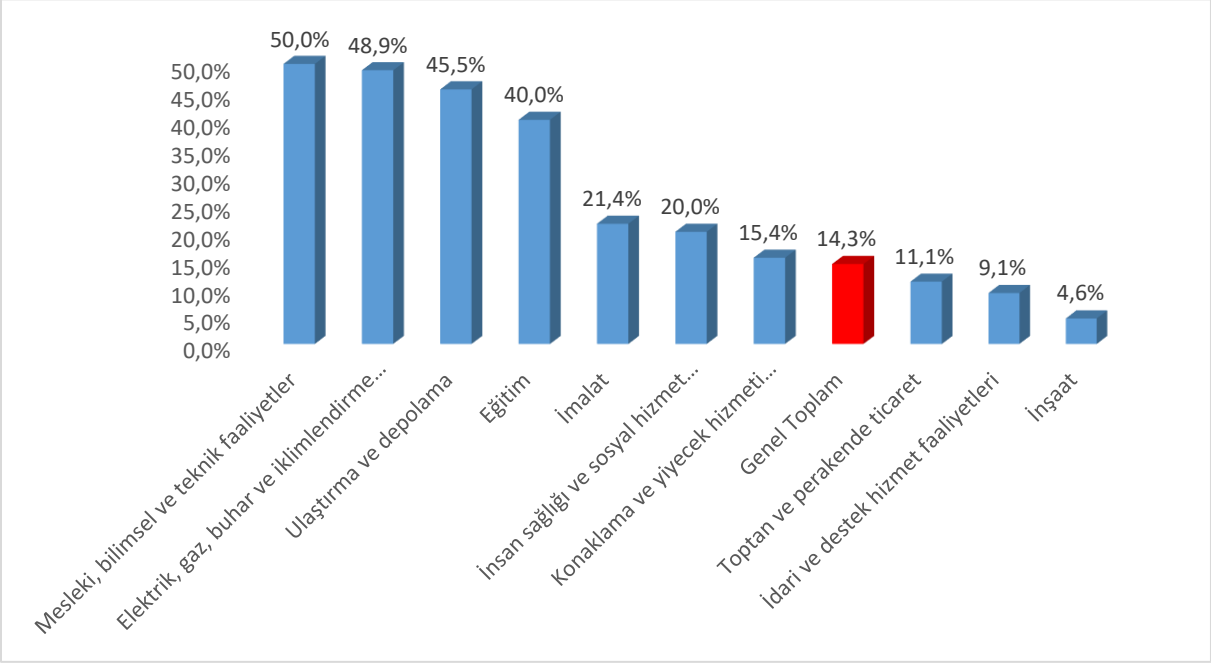

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 50, 'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Siirt ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 14,3 olarak gerçekleşmiştir. Siirt ilinde ikinci sırada Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 48,9'unda part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 45,5 ile Ulaştırma ve depolama faaliyeti

sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 4,6 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

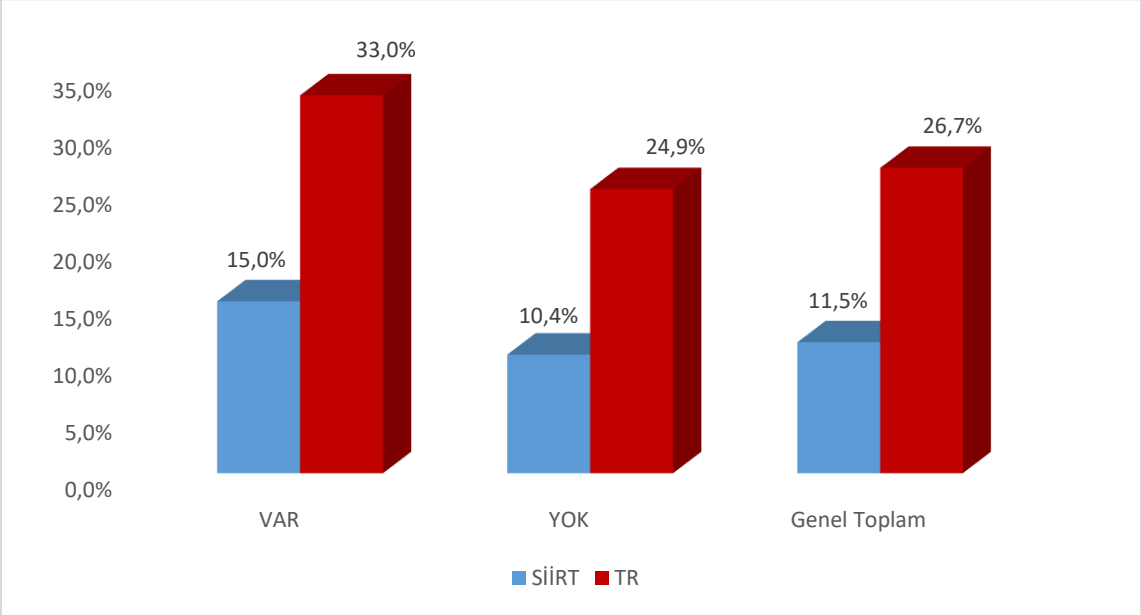

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Siirt ilinde bu oran yüzde 11,5 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Siirt ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 15,0 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 10,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. Siirt ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

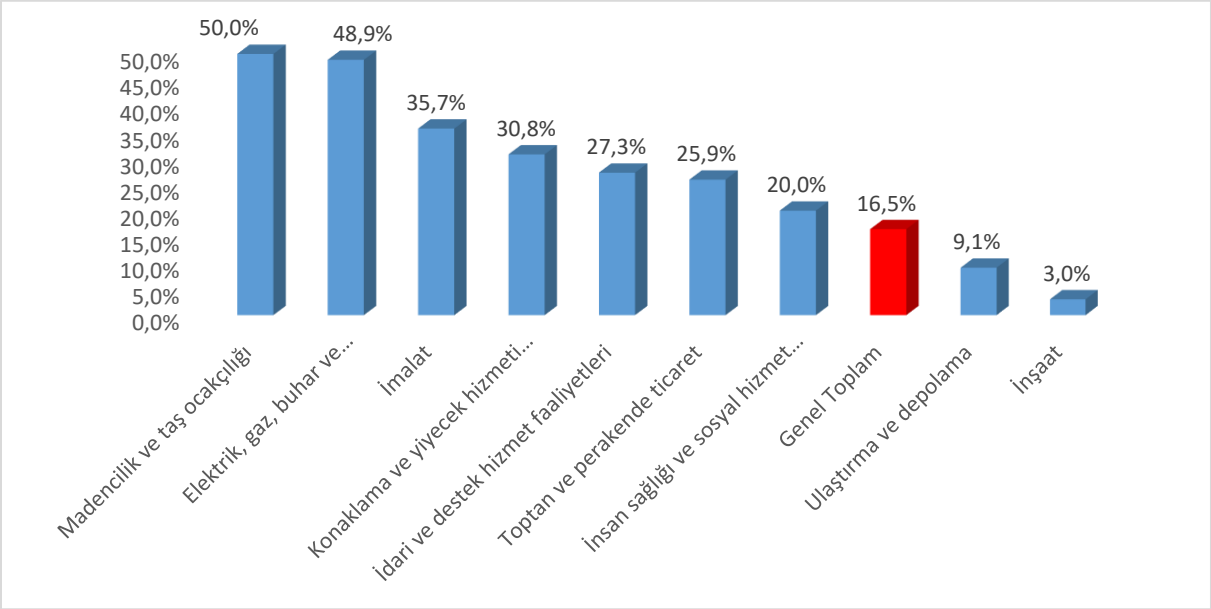

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde işyerlerinin yüzde 16,5'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Siirt ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve imalat sektörü görünmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yarısında vardiyalı çalışma söz konusudur. İnşşat sektörü ise yüzde 3 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Siirt ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Madencilik ve taş ocakçılığı, Elektrik, gaz, buhar ,imalat , konaklama ve yiyecek hizmetleri,idari ve destek hizmet faaliyetleri,Toptan ve perekende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

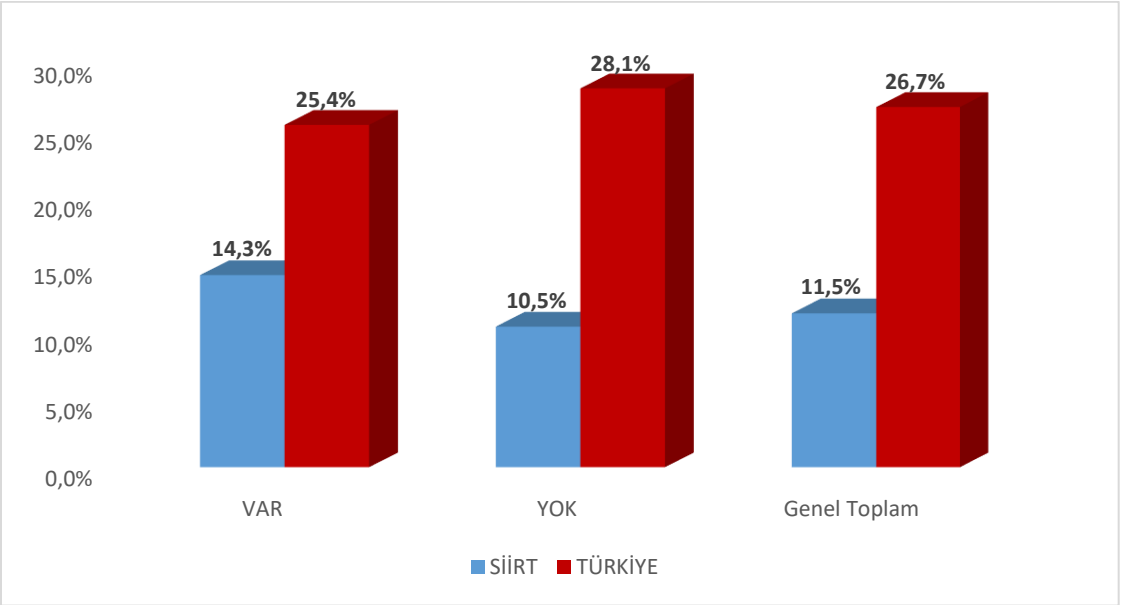

Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Siirt ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri içinde kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 14,3'ü kadın, yüzde 85,7' si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 10,5'e düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Siirt ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 11,5'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden görüldüğü üzere Siirt ilinde ise ters yönde eğilim bulunmaktadır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

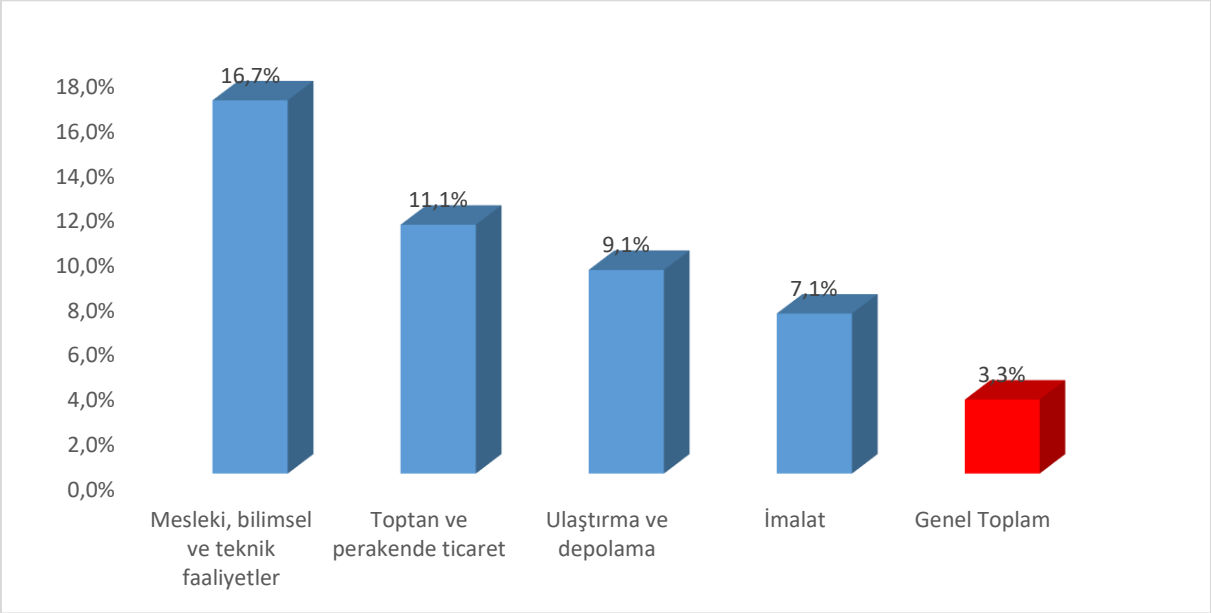

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 17 sektörden 4 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler yüzde 16,7'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 11,1 ile Toptan ve perekende ticaret sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Siirt ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

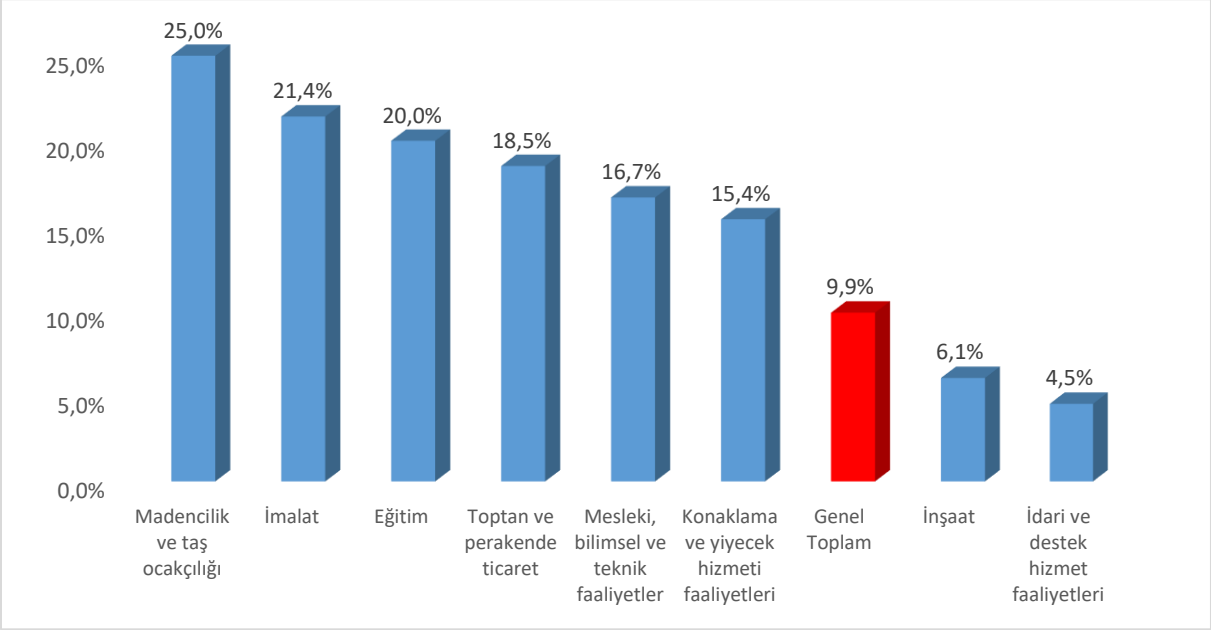

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 17 sektörden 7 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 9,9 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı yüzde 25 ile Ar-Ge çalşıması ile birinci sırada yer alan sektör konumundadır. İkinci sırada ise yüzde 21,4 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Üç ve dördüncü sırada ise yüzde 20 ile Eğitim ve yüzde 18,5 ile Toptan ve perakende ticaret sektörleri yer almaktadır. Bu dört sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Siirt ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Siirt ilinde en fazla işverenler Ulaştırma ve depolama sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 1 ile son sırada yer almaktadır.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

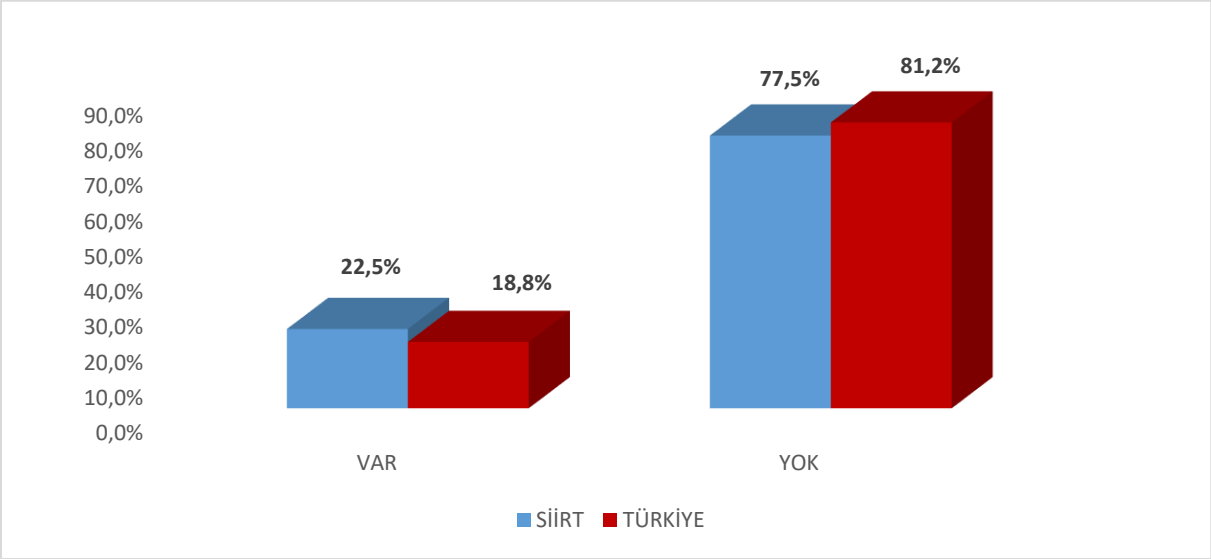

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 22,5' i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

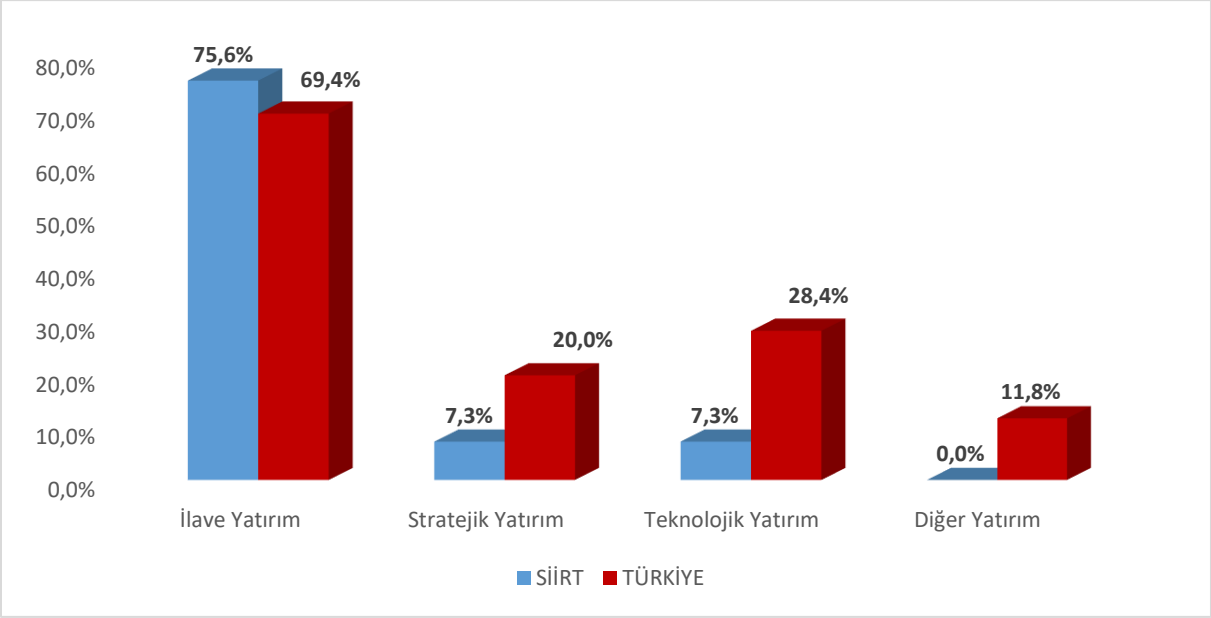

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Siirt ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 75,6'sı ilave yatırım, yüzde 7,3'ü stratejik yatırım ve yüzde 7,3'ü Teknolojik Yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11.8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

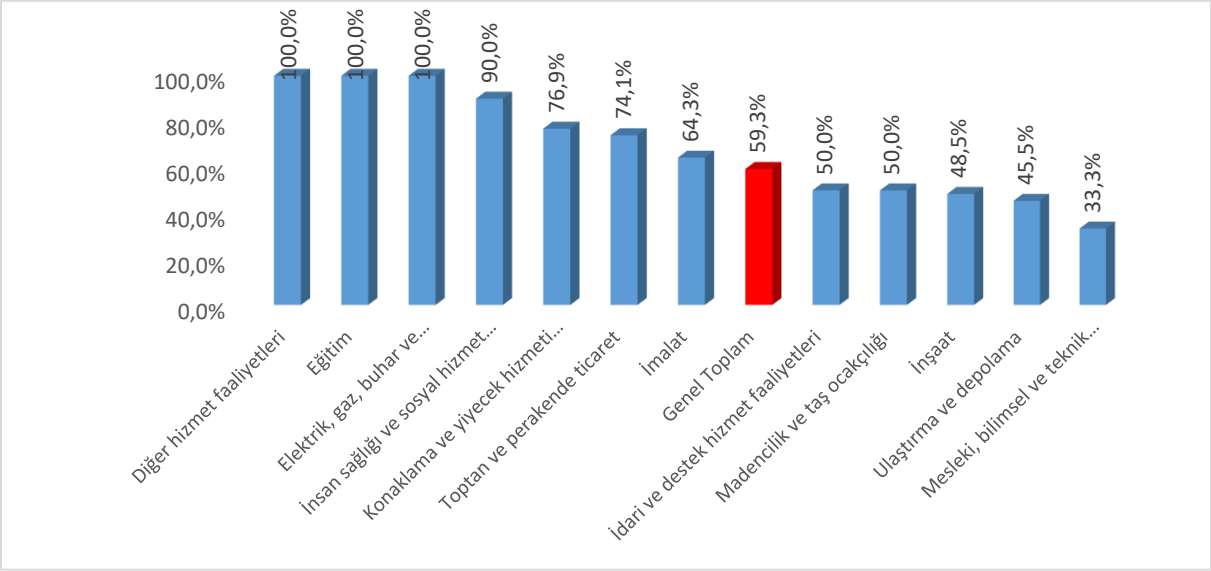

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Siirt ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 59,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Siirt ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Siirt ilinde Diğer hizmet faaliyetleri, Eğitim, Elektrik, gaz ve buhar sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 59,3 altında kalarak yüzde 48,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	0,0%	100,0%	77,8%	55,6%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	48,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	90,6%	40,6%	31,3%	6,3%	0,0%

Toptan ve perakende ticaret	0,0%	100,0%	60,0%	75,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	40,0%	40,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	60,0%	60,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	100,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	36,4%	18,2%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	100,0%	100,0%	80,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	77,8%	88,9%	11,1%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,0%**	**97,2%**	**55,5%**	**50,0%**	**2,8%**	**0,0%**

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 97,2 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti almıştır. İşyerlerinin yüzde 55,5'i Eleman talebinde faydalanmış olup yüzde 50'si İşbaşı Eğitim Programından yararlanmak için İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Siirt ili ile ilgili tablo incelendiğinde Su temini; kanalizasyon faliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri hariç diğer sektörlerin tamamı Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinde faydalandığı gözlemlenmektedir.Eleman talebi hizmetinden Eğitim sektöründeki işletmelerin tamamı faydalandığı görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 88,9'u İşbaşı Eğitim Programından Faydalanmada 1. Sırada yer alamaktadır. İşbaşı Eğitim programında Eğitim sektörü yüzde 80 ile 2. Sırada yer almaktadır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği alan tek sektörün yüzde 6,3 ile İnşaat sektörü olduğu görülmektedir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	-	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-
Memnun Değilim	-	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-
Memnunum	-	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; Danışmanlık ve Yönlendirme,Eleman Talebi,İşbaşı Eğitim Programları,Kısa Çalışma Ödeneği

hizmetlerinde memnuniyet oranı yüzde 100 olduğu görülmekte buda işverenlerin Siirt İŞKUR faliyetlerinden oldukça memnun oldukları gerçeğini göz önüne sermektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

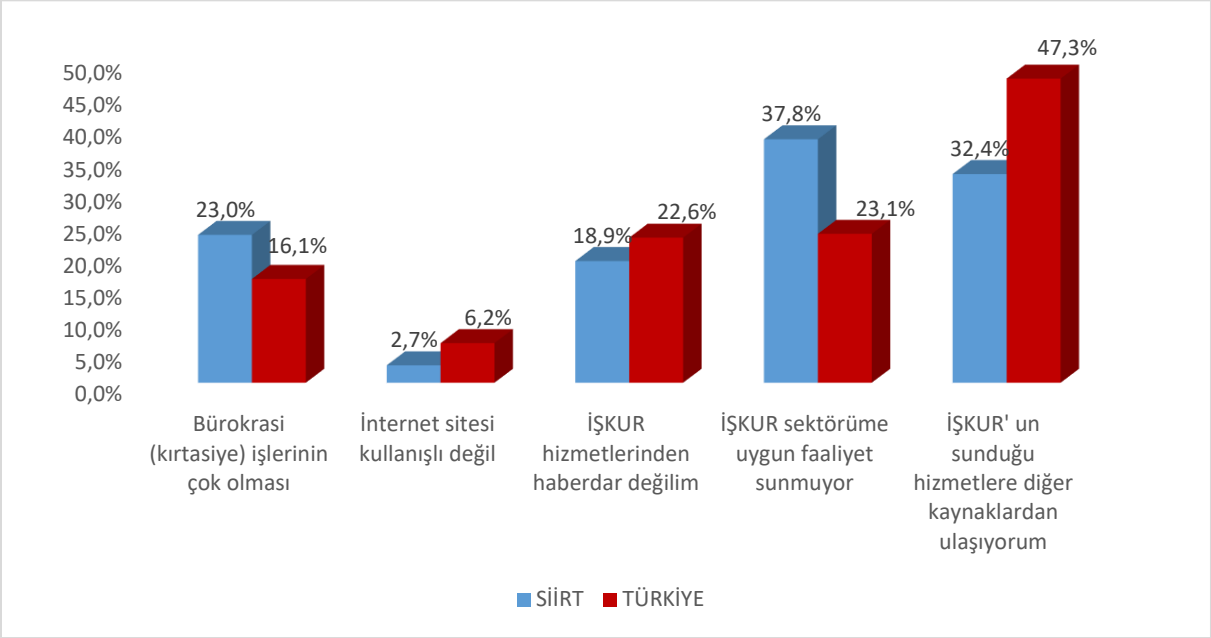

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 37,8 işkur sektörüme uygun faaliyet sunmuyor seçeneği 1. Sırada , 2. Sırada yüzde 32,4 ile işkur sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, 3. Sırada yüzde 23 bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir.

Türkiye genelinde Siirt ilinden farklı olarak 1. Ve 2. Sıradaki gerekçelerin yer değiştirdiği görülmektedir.Türkiye genelinde 1. Sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetleri diğer kaynaklardan ulaşıyorum iken Siirt ilinde yüzde 37,8 işkur sektörüme uygun faaliyet sunmuyor seçeneği gerekçe gösterilmiştir.

Mevcut İstihdam

Siirt ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Siirt ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 5 bin 645 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 4 bin 997 çalışan erkeklerden, 647 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İnşaat	21	1.473	1.494
Toptan ve perakende ticaret	90	746	836

Ulaştırma ve depolama	5	627	632
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	240	243	482
İmalat	74	399	473
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	74	380	454
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	25	422	447
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	371	378
Eğitim	81	84	164
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	103	103
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	70	83
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	17	36	52
Diğer hizmet faaliyetleri	2	46	48
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0	0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	0
Bilgi ve iletişim	0	0	0
Genel Toplam	**647**	**4.997**	**5.645**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Siirt ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İnşaat sektöründe istihdam edilmektedir. İnşaat sektörünün Siirt ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 29,5'i , kadınların ise yüzde 3,2'si inşaat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise inşaat sektöründe çalışma oranı yüzde 26,5'i olarak gerçekleşmiştir.

Siirt ilinde 20+ çalışanı olan İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektöründe kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısına yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	35	1.125	1.160
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	97	1.015	1.112
Hizmet Ve Satış Elemanları	98	949	1.048
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	36	904	940
Profesyonel Meslek Mensupları	223	365	588
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	104	376	480
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	46	107	153
Yöneticiler	9	133	142
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	23	23
Genel Toplam	**647**	**4.997**	**5.645**

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrışmaktadır.

Toplam çalışanların yüzde 20,5 ’i, erkek çalışanların yüzde 22,5’i ve kadın çalışanların yüzde 5,3’ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 19,7’si oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 18,5 oranı ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Siirt ilinde kadınlarla ilgili tablo incelendiğinde kadınların yüzdelik olarak olarak çalşıtığı mesleklere bakıldığında 1. Sırada 34,4 oranla Profesyonel Meslek Mensupları olduğunu görmekteyiz.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olduğu görülmektedir. Siirt ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında çalışanların tamamı erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (İnşaat)	Tıbbi Sekreter	Beden İşçisi (İnşaat)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Temizlik Görevlisi	Şoför (Yolcu Taşıma)
Garson (Servis Elemanı)	Hemşire	Garson (Servis Elemanı)
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Tır-Çekici Şoförü
Tır-Çekici Şoförü	Kalite Kontrolörü-Kumaş	Temizlik Görevlisi
İnşaat İşçisi	Okul Öncesi Öğretmeni	İnşaat İşçisi
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Beden İşçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)
Tıbbi Sekreter	Antrenör	Sıvacı
Sıvacı	Aşçı	Güvenlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13’te ise Siirt ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Kadınlarda ise Tıbbi Sekreter mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Makineci (Dikiş), Kalite Kontrolörü-Kumaş, Okul Öncesi Öğretmeni, Antrenör, Aşçı bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim

kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	13	2,6%	21,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7	1,6%	4,6%
Ulaştırma ve depolama	5	0,8%	9,1%
Eğitim	3	1,9%	20,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	0,2%	10,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	0,2%	7,7%
İnşaat	0	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	0	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**30**	**0,5%**	**4,4%**

Kaynak: İPA 2018

Siirt ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 8 işyerinde 30 açık iş tespit edilmiştir. Siirt ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 30 kişilik açık işin yüzde 41,4'üne tekabül eden 13 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının olduğu diğer sektörler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Siirt ilinde açık iş oranı yüzde 0,5 olarak tespit edilmiş. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,6 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Sirt ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 4,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, İmalat yüzde 21,4 ile Eğitim sektörü yüzde 20 ile ön plana çıkmıştır.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

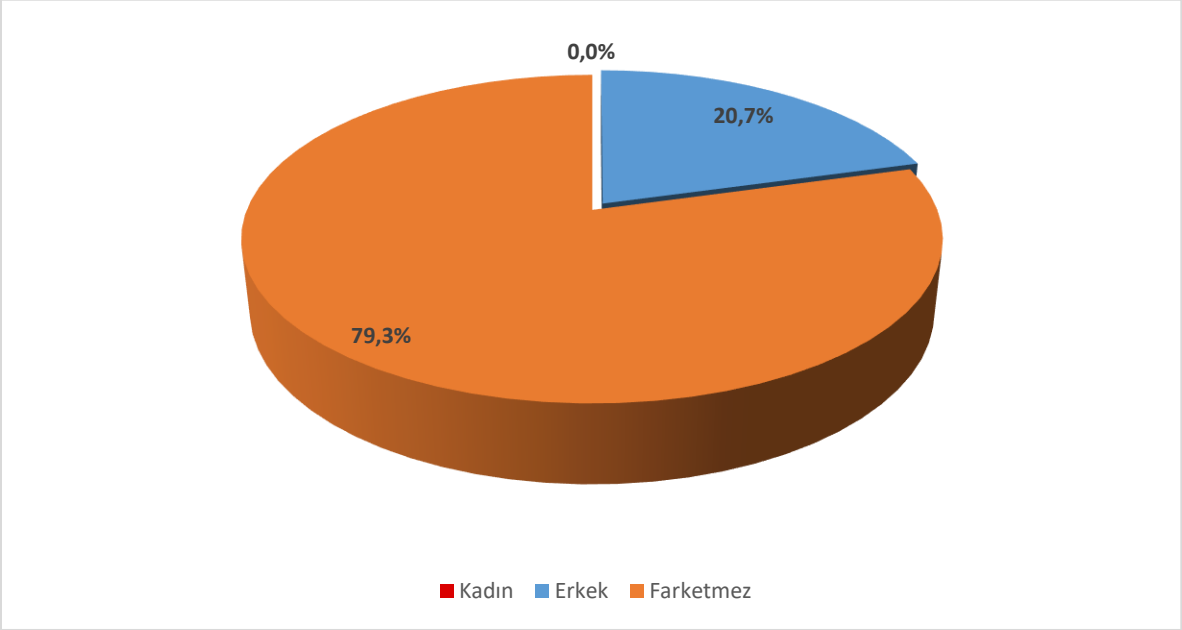

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Siirt ilinde ve Türkiye genelinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Siirt ilinde açık işlerin yüzde 20,7'sinde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Siirt ilinde yüzde 0 düzeyinde kalmıştır. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Siirt ilinde ise işverenlerin yüzde 79,3'ü açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır.Tablo incelendiğinde cinsiyetin çok önem arz etmediği görülmektedir.

Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

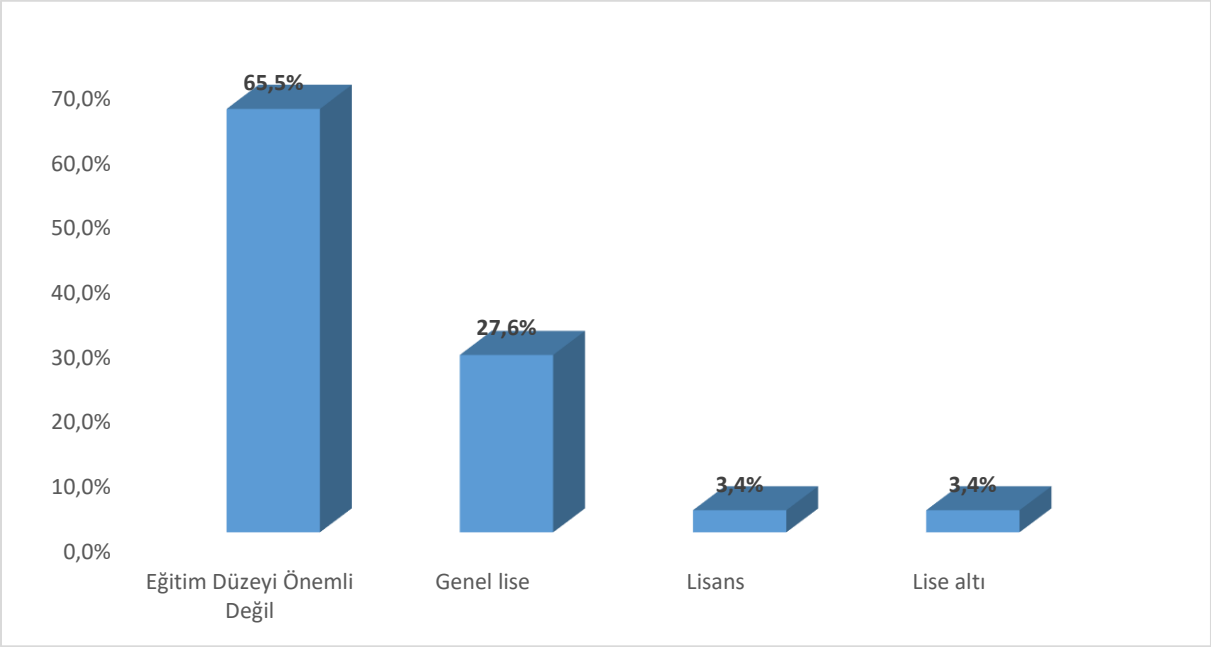

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilindeki açık işlerin yüzde 65,5 işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda birinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 27,6 ile genel lise seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 3,4 ile lise altı eğitim seviyesidir. Siirt işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

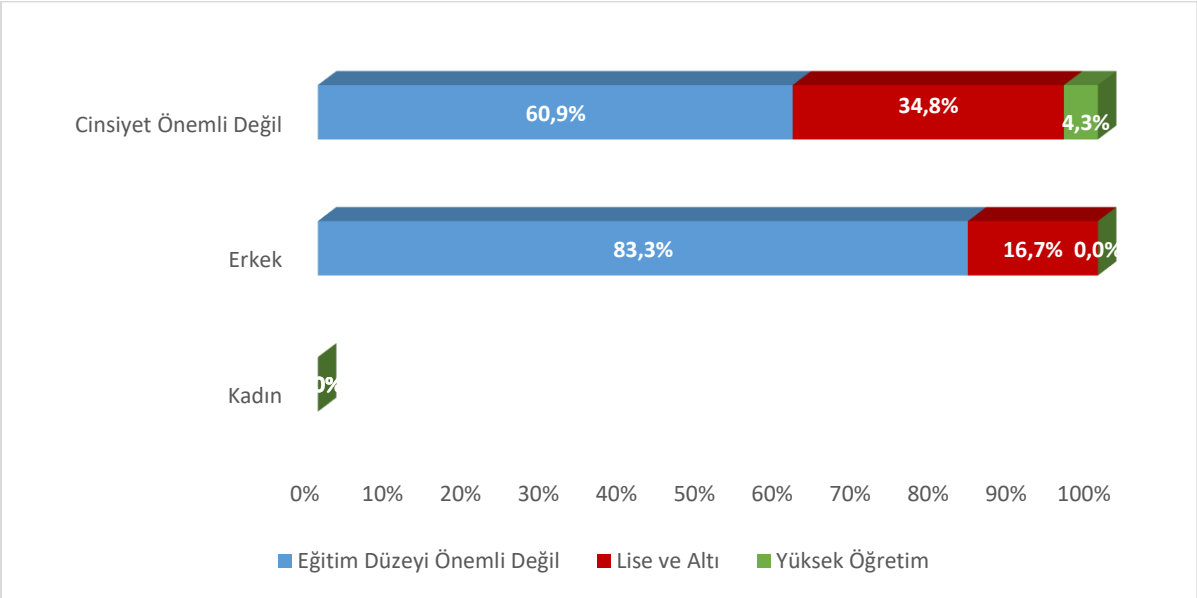

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18'de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 60,9 oranında eğitim düzeyi de önemli görülmemektedir. Yüzde 16,7 oranında lise ve altı seviyesinde ve yüzde 0 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 83,3 oranı

görülmektedir.Hem erkek hem kadın hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, eğitim düzeyi önemli değil seçeneği ön plana çıkmaktadır. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa cinsiyetin önemsenmediği görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

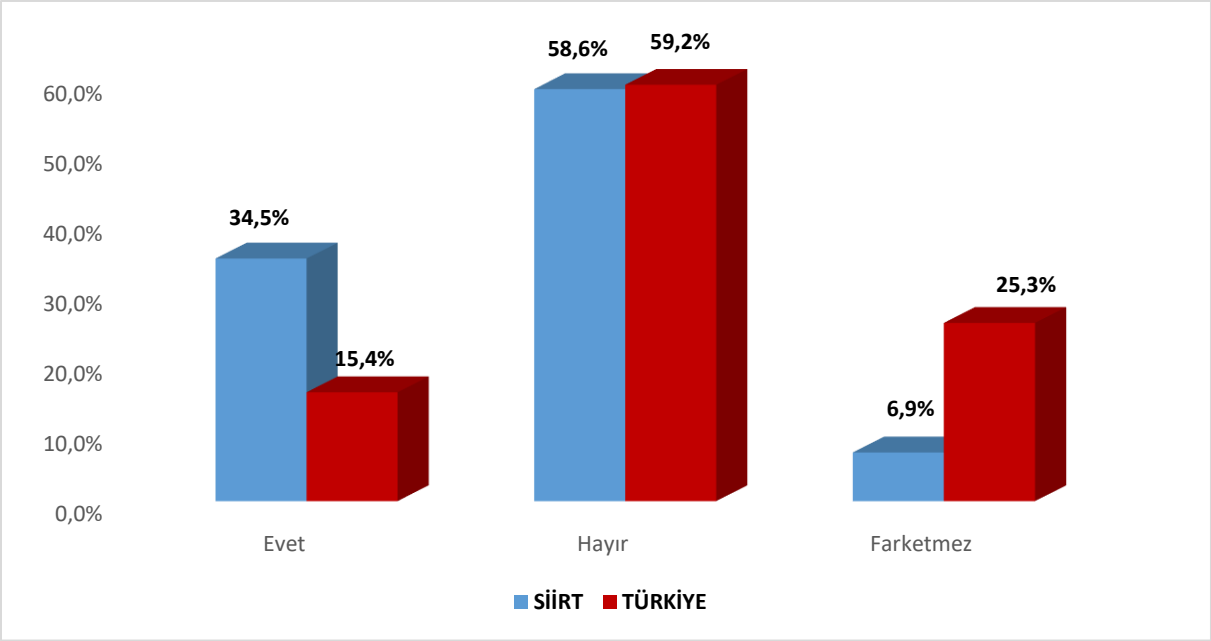

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Siirt ilinde yüzde 34,5 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 6,9'dur. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 2 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Siirt ili Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

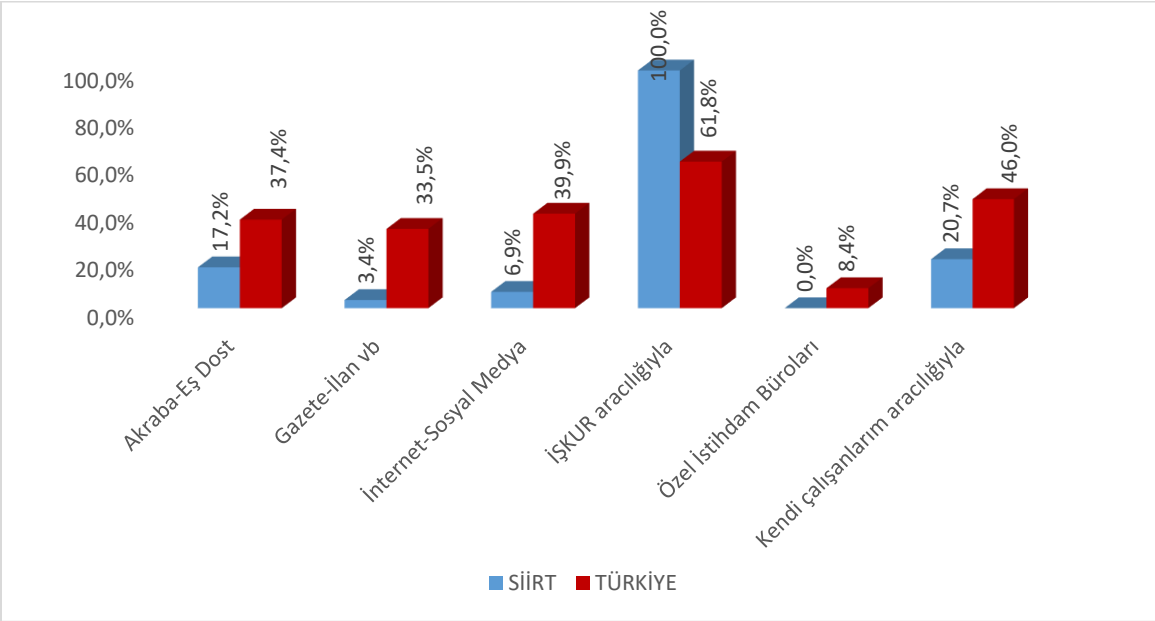

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20'de Siirt ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Siirt ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 100 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Siirt ilinde ikinci sırada yüzde 20 ile kendi çalşınları aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 17,2 ile akraba eş-dost arama kanalı olarak kullanılmıştır. Özel İstihdam büroları aracılığıyla arama kanalı siirt ilinde kullanılmamaktadır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	-	1	1	1
Takım Çalışması	-	1	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	-	1	4	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	-	2	3	4
Bilgisayar kullanımı	-	2	5	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	-	2	6	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	-	6	7
Yabancı Dil	-	-	-	-
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	-	-	-
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Becerisinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Erkeklerde birinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Becerisi, Takım Çalışması ve İletişim ve İfade yeteneği bulunmaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	17	1,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	8	0,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3	0,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	2	0,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0	0,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	**30**	**0,5%**

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 55,2'dir. İkinci sırada ise Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	-	-	-	-	-	-
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-	-	-	-	-	-
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	-	-	-	-	-	-
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	-	-	-	-	-	-
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	-	-	-	-	-	-
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	31,3%	6,3%	6,3%	100,0%	0,0%	31,3%
Yöneticiler	-	-	-	-	-	-
Genel Toplam	**17,2%**	**3,4%**	**6,9%**	**100,0%**	**0,0%**	**20,7%**

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Hizmet Ve Satış Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen

Meslekler Profesyonel Meslek Mensupları veTesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları ise İŞKUR aracılığıyla açık iş arama kanalını kullanmadığı görülmektedir.

Profesyonel Meslek Mensupları en fazla İnternet-Sosyal Medya arama kanalı ile aranmaktadır. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar büyük oranda Akraba-Eş Dost arama kanalı ile aranmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Şoför-Yük Taşıma	-	-	-	2	-	-	-	3	-	1
Garson (Servis Elemanı)	-	1	-	3	-	-	-	-	-	2
Büro İşçisi	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Aşçı	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Dondurmacı	-	3	-	2	-	1	-	-	-	-
Beton Santral Operatörü	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Muhasebeci	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Fizyoterapist	-	1	-	3	-	-	-	-	-	2
Temizlik Görevlisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18'de Siirt ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Garson (Servis Elemanı), Aşçı, Dondurmacı Beton Santral Operatörü, Fizyoterapist ve Temizlik Görevlisi aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Garson (Servis Elemanı), Aşçı, Muhasebeci ve Fizyoterapist mesleğinde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Beton Santral Operatörü	Garson (Servis Elemanı)	Şoför-Yük Taşıma
-	Aşçı	Garson (Servis Elemanı)
-	Büro İşçisi	Büro İşçisi

-	Dondurmacı	Aşçı
-	Fizyoterapist	Dondurmacı
-	Temizlik Görevlisi	Beton Santral Operatörü
-	Muhasebeci	Muhasebeci
-	-	Fizyoterapist
-	-	Temizlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Garson (Servis Elemanı), Büro İşçisi, Aşçı, Dondurmacı, Beton Santral Operatörü, Muhasebeci, Fizyoterapist, Temizlik Görevlisi meslekleri yer almaktadır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma ve Garson (Servis Elemanı) mesleğidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan iki meslek Şoför-Yük Taşıma, Beton Santral Operatörü mesleğidir. Şoförü ve Elektrik Teknikeri, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok tercih edilen mesleklerde ilk üç sırada Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Aşçı olduğu görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Siirt ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Siirt ilinde ise 20+ istihdamlı 29 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 15,4 ile Siirt ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 30,5 olarak hesaplanmıştır.

Siirt ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Madencilik ve taş ocakçılığı, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Finans ve sigorta faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus

olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İmalat, Eğitim, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Siirt ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	29
Eğitim	14
Toptan ve perakende ticaret	13
İnşaat	12
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6
Diğer hizmet faaliyetleri	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3
Ulaştırma ve depolama	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0
Madencilik ve taş ocakçılığı	0
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Bilgi ve iletişim	0
Genel Toplam	**94**

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 94 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Siirt ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 30'u bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Eğitim ile Toptan ve perakende ticaret sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

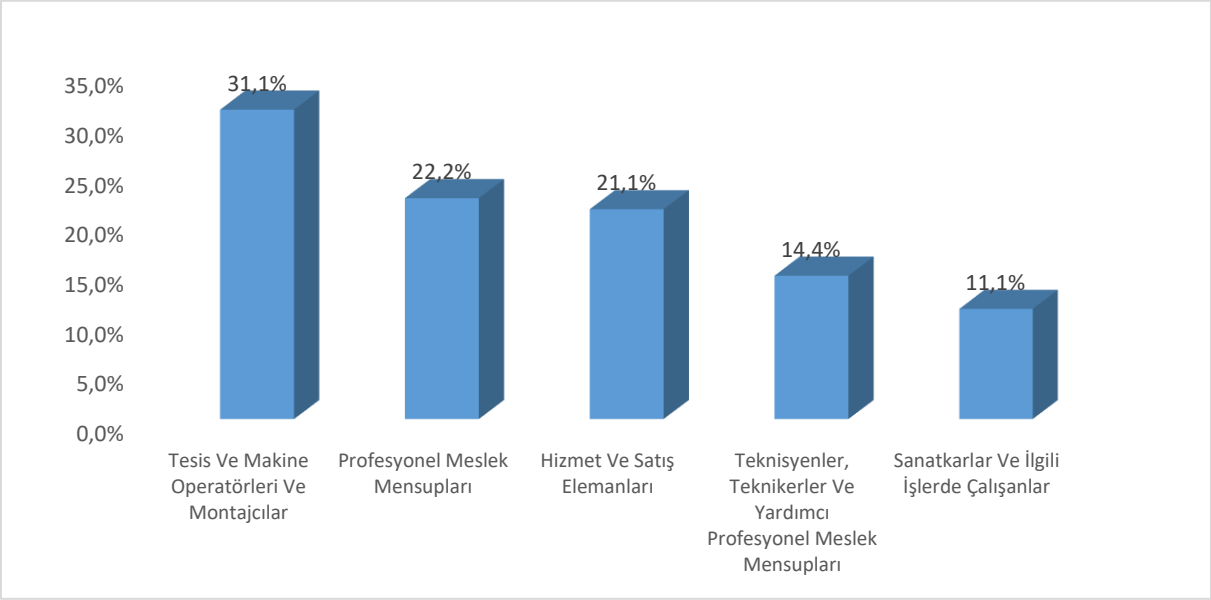

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 33 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 31,1'sı bu meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, Siirt ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Siirt ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	16
Pazarlamacı	8
Garson (Servis Elemanı)	6
Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni	5
Beton Transmikser Operatörü	5
Aşçı	4
Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim	4

Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	4
Beton Boru Üretim Makinası Operatörü	3
Diğer	38
Toplam	**94**

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 16 kişi ile Makineci(Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 8 kişi ile pazarlamacı, 6 kişi ile Garson (Servis Elemanı)meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş) ve pazarlamacı olmak üzere toplam iki mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Siirt ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Pazarlamacı, Garson (Servis Elemanı), Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni , Beton Transmikser Operatörü , Aşçı , Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim , Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim , Beton Boru Üretim Makinası Operatörü mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

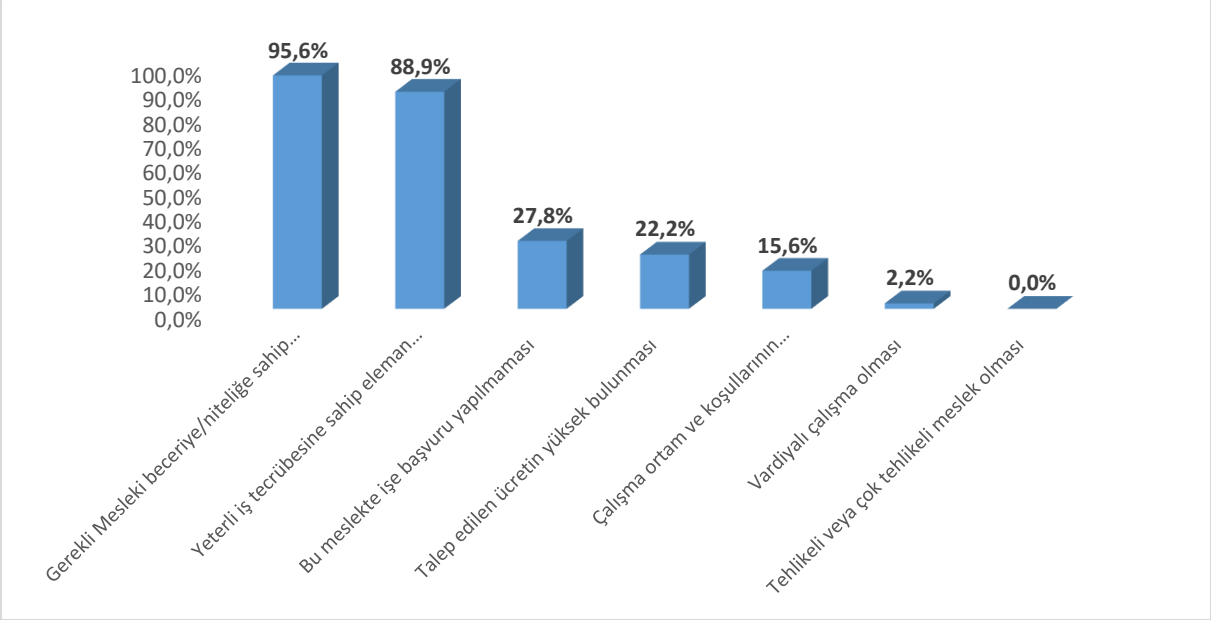

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında ise Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu görülmektedir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip olmama görülmektedir.Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	25,0%	100,0%	100,0%	25,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	0,0%	100,0%	100,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beton Transmikser Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	0,0%	100,0%	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%
Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%
Beton Boru Üretim Makinası Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim	33,3%	100,0%	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, ilk on meslekten 8 tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Talep Edilen Ücretin Yüksek Bulunması sadece pazarlamacı mesleğinde gerçekleşmiştir. Bu meslekte gerekli başvurun yapılmaması madddesine baktığımızda Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni mesleğinin olduğu görülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri

istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Siirt ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Siirt ilinde işverenlerin yüzde 22,5'i' istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürmektedir. Siirt iline baktığımızda Türkiye geneli öngörü ile örtüştüğü görülmektedir.Siirt ili 4.7 yüzdelik puanla Türkiye yüzdeliğinin üzerinde bir eğilim göstermiştir.

Tablo 23: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İnşaat	24,2%	4,5%	47,0%	24,2%
Toptan ve perakende ticaret	25,9%	11,1%	48,1%	14,8%
İmalat	42,9%	0,0%	35,7%	21,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,0%	10,0%	40,0%	10,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9,1%	27,3%	36,4%	27,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15,4%	23,1%	38,5%	23,1%
Eğitim	20,0%	0,0%	60,0%	20,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	51,1%	48,9%	0,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	9,1%	18,2%	72,7%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	-	-	-
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-	-	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	16,7%	50,0%	33,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	-	-	-	-
Bilgi ve iletişim	-	-	-	-
Genel Toplam	**22,5%**	**11,5%**	**45,6%**	**20,3%**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İmalat ,İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret , İnşaat, Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolama olduğu görülmektedir. En

fazla azalış bekleyen sektör ise Eğitim olarak gerçekleşmiştir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler yüzde 33,3'ü İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 27,3'ü gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 24: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İnşaat	256	17,2%
İmalat	62	13,1%
Toptan ve perakende ticaret	31	3,8%
Eğitim	4	2,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9	2,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-5	-1,2%
Ulaştırma ve depolama	-25	-4,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-6	-7,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	-39	-10,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-11	-10,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-50	-11,1%
Genel Toplam	**227**	**4,0%**

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Siirt'de ise bu oran, yüzde 4,0 olup ülke genelinin altında gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 256 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 17,2 ile İnşaat sektöründe beklenmektedir.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Söz konusu sektörde yüzde yüzde 11,1 ile net istihdam değişim oranı ile 50 kişilik bir net istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	201	21,4 %
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1	4,6%

Profesyonel Meslek Mensupları	16	2,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	14	1,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5	1,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	10	0,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1	0,7%
Yöneticiler	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-21	-1,9%
Genel Toplam	**227**	**4,0%**

Kaynak: İPA 2018

Yöneticiler, Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 201 kişilik artış ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur.En az artış beklenen meslek grubu ise 1 kişilik artış ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olarak gözlemlenmektedir.

Çalışan sayısında ilk sırada yer alan Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde 92,5'lik bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Nitelik gerektirmeyen meslekler istihdam azalışı beklenen meslek grubu olarak gözlemlenmektedir.

Tablo 26: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Sıvacı	Madenci (Genel)
Ahşap Kalıpçı	Temizlik Görevlisi
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	Kazmacı-Maden Ve Taşocağı
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Kamyon Şoförü	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Depo Görevlisi (Gıda)	Beden İşçisi (İnşaat)
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Otomasyon Sistemleri Destek Elemanı
Diğer İnşaat Boyacıları	Çaycı
İnşaat Boyacısı/Boyacı	Elektrikçi (Genel)
Beton Transmikser Operatörü	Büro İşçisi

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Sıvacı, Ahşap Kalıpçı, Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi; Madenci (Genel) ve Temizlik Görevlisi, Kazmacı-Maden Ve Taşocağı meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makineci (Dikiş), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Tır-Çekici Şoförü, Satış Danışmanı / Uzmanı, Temizlik Görevlisi ve Paketleme İşçisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Siirt ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda İnşaat İşçisi mesleği istihdam azalış beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

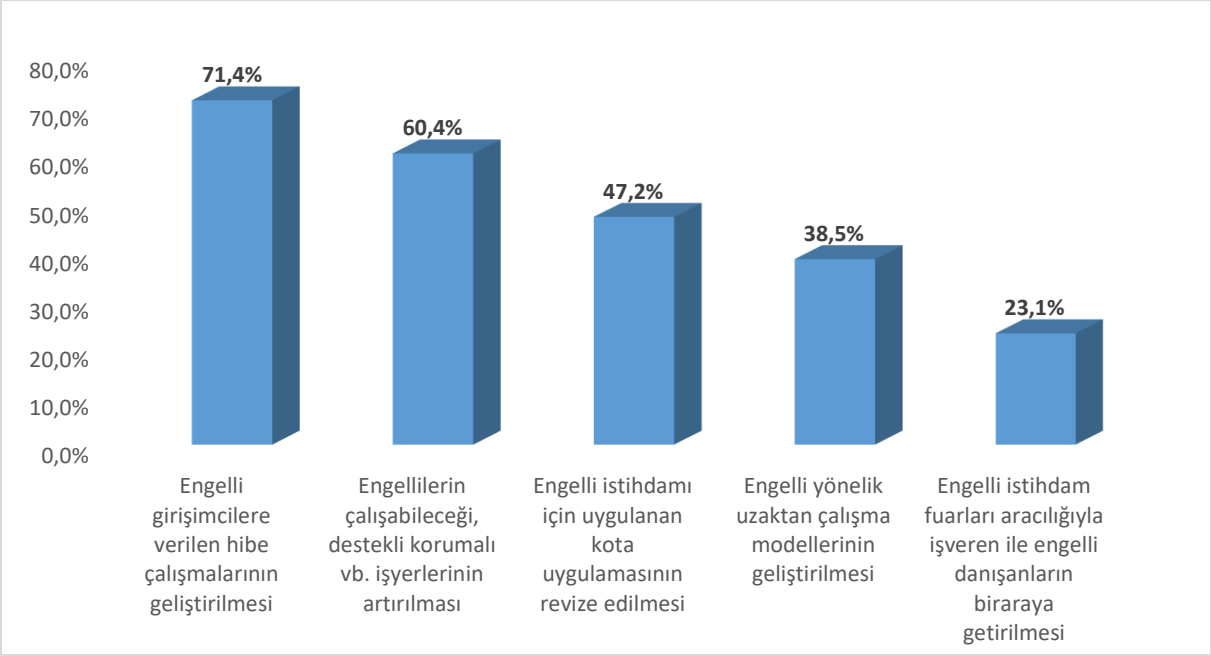

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 71,4'ü engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini, yüzde 60,4'ü engellilerin çalışabileceği,destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılması, Yüzde 47,2'sinin engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi gerektiğini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 29,5'i engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 24,4'ü engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 18,5'i engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Siirt ilinde işverenlerin ilk üç önerisi içinde 2 öneri sıralaması farklıda olsa örtüşmekte olup Engellilere uzaktan çalşıma modelinin uygulnması Türkiye genelinde önerilen bir seçenek iken Siirt ilinde bu öneri yer almamaktadır.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

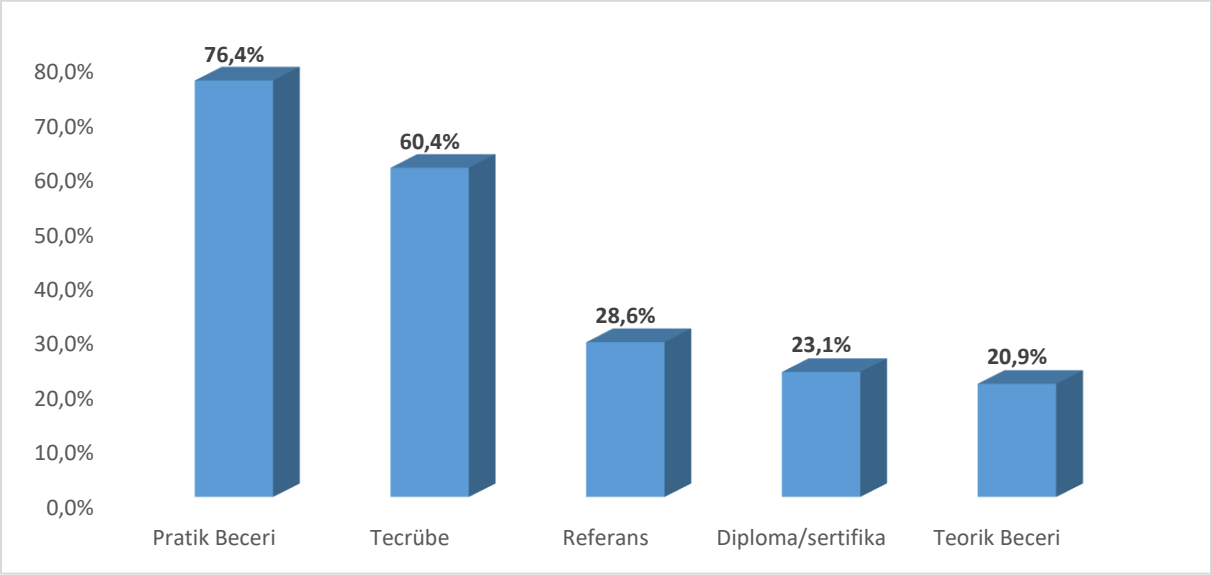

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 76,4'ü Pratik Beceri, yüzde 60,4'ü Tecrübe ve yüzde 28,6'sı Referans aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Siirt ilinde olduğu gibi yüzde 35,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 21,2 ile Tecrübe ve yüzde 15,5 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Siirt ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

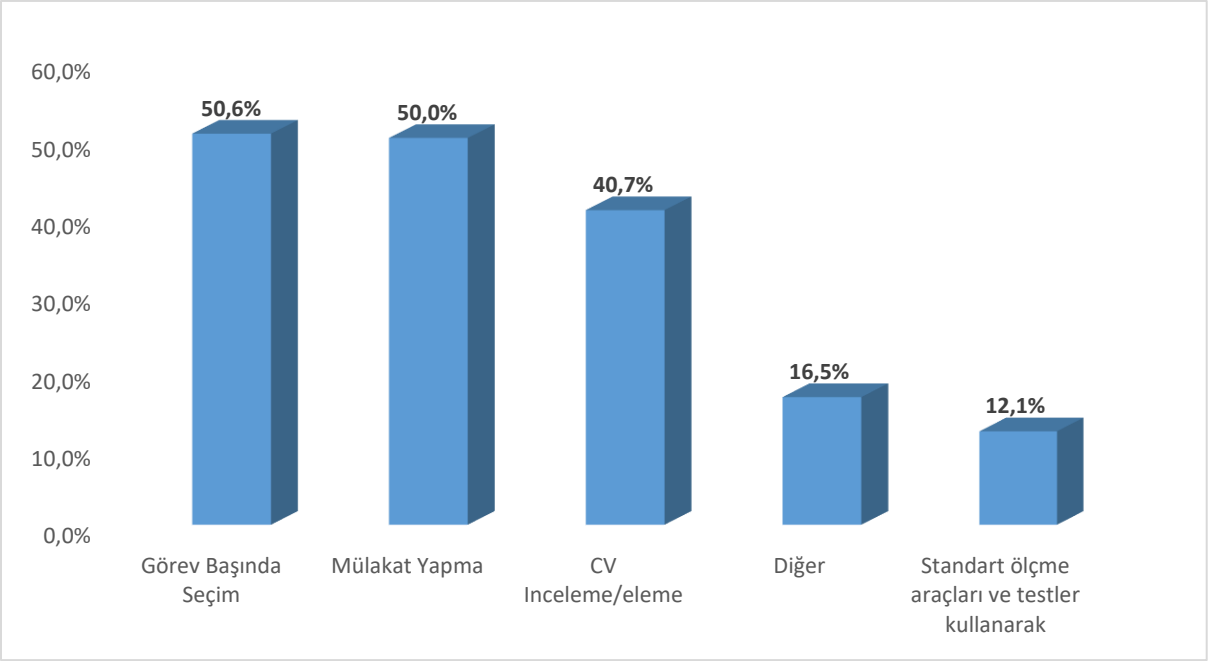

Kaynak: İPA 2018

Siirt ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 50,6'sı Görev Başında Seçim, yüzde 50'si Mülakat Yapma ve yüzde 40,7'si CV İnceleme/Eleme ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 38,4 ile Mülakat Yapma, yüzde 30,8 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 19,7 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Siirt ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Siirt İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Siirt'de gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 20,5 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her beş kişiden biri işsiz olduğunu göstermektedir. Siirt ilinde İŞKUR'da kayıdı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. Siirt'de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 88,5'i erkeklerden, sadece yüzde 11,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim, İdari ve destek hizmet faaliyetleri gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Siirt'de ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Siirt'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 407 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 701 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 60 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 407 çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısıbin 80 iken 2017 yılında bin 701 kişi olması İŞKUR

kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Siirt ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre İnşaat,Toptan perekende ticaret Ulaştırma ve depolama ,İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İnşaat sektöründe olduğu görülmektedir.

Siirt ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 8 işyerinde 30 açık iş tespit edilmiştir. Siirt ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 30 kişilik açık işin yüzde 41,4'üne tekabül eden 13 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının olduğu diğer sektörler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir

Sirt ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 4,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Siirt ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; Beden işçisi (İnşaat) mesleğinin olduğu görülmektedir. Bu veride Siirt ilinde inşşat sektörünün faal olduğu anlamını içermektedir.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Makineci (dikiş),Pazarlamacı,Garsın (servis eleman), Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni , Beton Transmikser Operatörü, Aşçı, Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim, Matematik Öğretmeni-

Ortaöğretim ve Beton Boru Üretim Makinası Operatörü mesleklerinde Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur.

Siirt ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen Makineci (Dikiş), Pazarlamacı , Garson (Servis Elemanı), Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni, Beton Transmikser Operatörü, Aşçı, Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim, Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim ve Beton Boru Üretim Makinası Operatörü olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Siirt ilinde işverenlerin yüzde 22,5'i' istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürmektedir. Siirt iline baktığımızda Türkiye geneli ön görü ile örtüştüğü görülmektedir.Siirt ili 4.7 yüzdelik puanla Türkiye yüzdeliğinin üzerinde bir eğilim göstermiştir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.